

LĪGA MERVINA,

ZAB *Ellex Kļaviņš* vadošā partnere, zvērināta advokāte

Uzņēmēju optimisms pieaug

Aizvadītais gads juridiskajā jomā pagājis stabilitātes un harmoniskas izaugsmes zīmē. Ja neskaita nodokļu vides izmaiņas, tad citas dramatiskas pārmaiņas mūs nav piemēklējušas. Šis ir laiks, kad redzam vispārēju ekonomikas izaugsmi un uzņēmēju optimisma pieaugumu. Tas, protams, ietekmējis veselīgu optimismu arī juridiskajā nozarē – darba pietiek visiem, un tā ir daudz. Un kā gan citādi – uzņēmumu aktivitāte ir liela, un darījumi notiek bez apstājas. Īpaši vērts atzīmēt uzņēmumu iegādes un apvienošanas darījumu (M&A), kā arī nekustamā īpašuma jomu. Pērnā gada nogalē tika īstenots gada vērienīgākais finansēšanas darījums nekustamā īpašuma jomā, *SEB* piešķirot gandrīz 107 miljonus lielu aizdevumu tirdzniecības centra *Akropole* būvniecībai; šogad esam tikuši arī pie Latvijā pirmā *IKEA*. Savukārt vienu no spilgtākajām pēdējās desmitgades epizodēm finanšu nozarē šogad sarūpējis privātā kapitāla fonds *Blackstone*, ar viena miljarda vērtu ieguldījumu kļūstot par *Luminor* vairākuma akciju īpašnieku. Tas apliecina mūsu tirgus pievilcību ārvalstu investoru acīs un noteikti stiprina arī pārliecību par šī reģiona izaugsmi ilgtermiņā, jo miljardu vērts ieguldījums ir nozīmīga lieta pat tādām globālam milzīm kā *Blackstone*. 2017. gads iezīmēja pagrieziena punktu arī enerģētikas jomā ar ilgi gaidīto gāzes tirgus atvēršanu. Tas vērtējams kā nozīmīgs solis, paverot iespējas daudziem tirgotājiem arī no kaimiņvalstīm Lietuvas un Igaunijas. Lai gan dati vasarā rādīja, ka no tirgus atvēršanas brīža tirgotāju mainījuši 5% biznesa klientu, tieši Latvijas klienti no visām Baltijas valstīm uzrādījuši lielāko aktivitāti. Vēl viens pērnā gada atslēgas vārds – GDPR. Ko tas nozīmēja advokātu birojiem? Milzīgu darba

apjomu ļoti īsos termiņos – veicām klientiem datu auditus, izstrādājām procedūru kopumu, lai nodrošinātu atbildību GDPR prasībām. Protams, arī šobrīd ar GDPR saistītie jautājumi nav izgaisuši no mūsu dienaskārtības. Galvenokārt gan gaidām, kad sāksies regulējuma piemērošanas kontrole no uzraugošās iestādes puses un veidosies prakse. Savukārt gada sākumā notikušais *apvērsums* nerezidentu banku jomā pamatīgi sašūpoja finanšu sektoru, sarežģījot dzīvi ikvienai bankai, arī tām, kuras savā darbībā koncentrējas uz vietējo klientu. To lielā mērā veicinājusi uzrauga rīcība, kurā kā dominējošo komponenti varam novērot ierobežojumus un sodus, mazāk laika veltot sektora attīstībai. Tas liek šķēršļus arī alternatīvo finanšu pakalpojumu attīstībai – šobrīd trūkst leģitīms rāmis, lai uzņēmēji spētu efektīvi strādāt un šo sektoru pilnvērtīgi attīstīt. Lietuva šajā ziņā mums ir soli priekšā, *fintech* bankas noregulējot ar likumu. Kopumā – tradicionālās bankas Latvijā ir iespīestas uzraudzības spīlēs, un alternatīvo pakalpojumu sniedzējiem, kas varētu izmantot iespējas veiksmīgi konkurēt, trūkst saprātīga regulējuma, lai varētu attīstīt darbību. Interesanta ekonomikas augšupejas cikla iezīme: vispārēja aktivitāte veicinājusi mūsu atbalsta nepieciešamību darījumu nodrošināšanā, bet gandrīz līdz minimumam samazinājusi darbu pie tiesvedībām. Arī tas ir nozīmīgs ekonomikas augšupejas rādītājs – laiks un resursi daudz vairāk tiek veltīti attīstības projektiem un daudz mazāk – lai mēģinātu ko atgūt. Tiesvedībām ir raksturīgi aktivizēties līdz ar ekonomikas lejupslīdi, parādoties laikam un iespējām strīdēties, un šobrīd ar to neviens īpaši neaizraujas. Ievērojami lielāka daļa mūsu laika tiek veltīta palīdzībai klientiem atrisināt dažāda rakstura domstarpības ārpusstiesas ceļā, un ceru, ka šāda tendence turpināsies vēl kādu laiku. ■